

FJALA E DEPUTETES KLOTILDA BUSHKA

E ENJTE DATA 22 QERSHOR 2023

Falënderoj zonjën Ballanca për raportimin vjetor!

Fillimisht, kolegë, më lejoni të theksoj se raportimi vjetor i institucioneve për aktivitetin e vitit përkatës nuk është thjesht një raportim për të kuptuar si ka punuar institucioni, si i ka zbatuar ato që janë kompetencat funksionale të punës së institucionit, por është për të kuptuar nga rezultatet e asaj pune se si është gjendja në lidhje me fushën që mbulon ai institucion. Avokati i Popullit është institucioni më i rëndësishëm për mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave të njeriut në Shqipëri, një institucion me një jetëgjatësi, i cili e ka tashmë të konsoliduar veprimtarinë e vet dhe nga viti në vit ne presim rezultate nga ky institucion për të arritur atë që është objektiv në çdo shoqëri demokratike, që qytetarët të gëzojnë lirshëm të drejtat e tyre themelore të parashikuara nga aktet ndërkombëtare ku Shqipëria merr pjesë; një prej më të rëndësishmeve është Konventa Europiane e të Drejtave të Njeriut, e cila mishërohet edhe në tekstin e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Zonja Ballanca na bëri një raport të plotë të veprimtarisë dhe të rezultateve. Ju tashmë keni edhe një raport të Komisionit të Ligjeve dhe një draftrezolutë për këtë institucion, por unë do të ndalem tek ato çështje që kanë interes për publikun. Siç jua thashë, na duhet që në aktivitetin e mbikëqyrjes parlamentare të ngremë çështje, për të cilat shoqëria ka nevojë të diskutojë dhe të japë zgjidhje për situata problematike. Ne në raportimet e institucioneve të pavarura kemi vënë re që raportimi vetëm në formën e statistikave nuk e ndihmon këtë qasje, ndaj vitin e kaluar, kur kemi miratuar rezolutën për Avokatin e Popullin dhe për të gjitha institucionet e tjera, në fushën e përgjegjësisë së komisionit kemi vendosur edhe disa indikatorë plus, në mënyrë që çështjet të trajtohen më në themel dhe të kemi zgjidhje dhe rezultate konkrete, të cilat do të duhet edhe të provohen sa i kanë shërbyer shoqërisë sonë. Një nga këto rekomandime ka qenë që të gjitha raportet e Avokatit të Popullit për fusha të caktuara, të jenë publike në faqen e internetit së bashku me rekomandimet përkatëse dhe të ketë një progresraport të zbatimit të rekomandimeve nga institucionet përgjegjëse. Kjo gjë, nëse e shohim në raportin e këtij viti, ka përmirësuar jo vetëm zbatimin e rekomandimeve, pra rritjen e numrit të rekomandimeve të zbatuara, por në të njëjtën kohë shohim se ka një rritje të numrit të ankesave që trajtohen nga viti i mëparshëm në vitin për të cilin raportohet, pra nga viti 2021 në vitin 2022. Çështjet kryesore që kanë qenë objekt i inspektimeve janë: situata në institucionet e paraburgimit në burgjet shqiptare apo në institucionet e organeve të rendit; respektimi i të drejtave të njeriut në këto institucione; çështje që lidhen me ndërgjegjësimin e publikut kryesisht në bashkëpunim me Komisionin për Mbrojtjen nga Diskriminimi për t'i bashkërenduar të gjitha përpjekjet, që në shkollat tona të ketë një edukim thelbësor që në fëmijëri për të rinjtë, se si do të duhet të brumosen me koncepte të rëndësishme në demokraci, siç është garantimi dhe mbrojtja e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut dhe t'i njohin se cilat janë realisht këto të drejta.

Nga ana tjetër, një çështje e rëndësishme që do të duhet ta theksojmë, ka të bëjë me mbrojtjen e grupeve në nevojë. Ne kemi grupe, të cilat sot ende kanë nevojë të ndihmohen që të marrin shërbime dhe t'u respektohen të drejtat në institucionet publike. Shpeshherë mungesa e informacionit dhe e aksesit ul mundësinë e këtyre grupeve për të përfituar nga shërbimet, ndaj roli i Avokatit të Popullit apo edhe i institucioneve të tjera të barazisë duhet të intensifikohet në drejtim të ndihmesës që u bëhet qytetarëve të këtyre grupeve për të përfituar nga këto shërbime, për të mos i lënë mënjanë dhe

që askush të mos ngelet mbrapa. Një çështje tjetër e rëndësishme ka të bëjë me të drejtat e qytetarëve për të marrë përgjigje në kohë nga institucionet. Kemi një raport të Avokatit të Popullit, i cili jep detaje për numrin e çështjeve të trajtuara, për rezultatet e marra dhe se ku ka ende nevojë për një plan masash të konsoliduara që kërkojnë objektiva të qartë dhe rezultate konkrete në këtë drejtim. Nisur nga gjithçka që ju thashë, puna e Avokatit të Popullit konsiderohet e kënaqshme për vitin e kaluar, veçanërisht vlerësohet pozitiv forcimi i rolit në veprimtaritë ndërkombëtare, si pjesëmarrës me rol aktiv në institucionet globale dhe europiane të të drejtave të njeriut, jo vetëm sa i takon të treguarit se Shqipëria ka kapacitete njësoj si vendet e tjera, por më së shumti për të marrë eksperiencën e vendeve avangardë në këtë drejtim dhe për ta përkthyer në një eksperiencë të brendshme në vendin tonë. Është shumë e rëndësishme që institucione si Avokati i Popullit dhe Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi të jenë pjesë aktive në procesin integruar në Bashkimin Europian. Ne shohim që Bashkimi Europian në raportprogresin e vet ka dhënë vlerësimet apo komentet në lidhje me punën e institucionit, sepse vërtet këto janë momente ku ne i bëjmë edhe një lloj screening vendit tonë se ku jemi me situatën e të drejtave të njeriut, çfarë duhet të përmirësojmë, cilat janë rastet e suksesit dhe cilat janë ato ku ne duhet të fokusohemi më shumë dhe sigurisht kjo nuk mund të bëhet pa një ndërveprim të institucioneve si Kuvendi, Avokati i Popullit apo institucione të tjera të barazisë. Në këtë drejtim puna konsiderohet se ka ecur me hapa të mirë dhe sigurisht do të duhet të konsolidohet në drejtim të rezultateve. Për vitin 2023 rekomandimet e komisionit, nisur nga thelbi i çështjeve që duhet të trajtojmë, jo më i statistikave, bazohet në disa pika të rëndësishme. Ne kërkojmë që Avokati i Popullit të ketë një rol më aktiv në inspektimet tek organet e pushtetit vendor, sa respektohen të drejtat e njeriut, sa përgjigje marrin qytetarët dhe se çfarë duhet bërë në atë drejtim; e njëjta gjë do të duhet të ndodhë edhe me vijimin e inspektimeve në institucionet e vuajtjes së dënimit dhe respektimin e të drejtave të shtetasve këtu. Një çështje që del sot si nevojë e shoqërisë shqiptare, është si trajtohen qytetarët tanë në shërbimet e kadastrës shqiptare. E drejta e pronës është një e drejtë shumë e rëndësishme. Ne kemi tashmë të realizuar një reformë prone me akte ligjore të miratuara në Kuvend dhe me reforma institucionale, por qytetarët do të duhet të përfitojnë realisht nga këto reforma, ndaj edhe kujdesi i të gjithëve, përfshirë edhe Avokatin e Popullit, duhet të jetë se sa garantohen të drejtat e njeriut në ofrimin e shërbimeve që ata marrin në kuadër të respektimit të së drejtës të pronës.

Gjithashtu, i rëndësishëm për ne është vijimi i mbrojtjes së grupeve të marginalizuara nëpërmjet garantimit të plotë të të drejtave të këtij grupi në shërbimet që marrin në administratën publike. Avokati do të duhet të vijojë t'i nxjerrë rekomandimet, t'i bëjë publike dhe të raportojë në Kuvend se cilat janë ato institucione që nuk i zbatojnë rekomandimet apo me cilin institucion do të duhet Kuvendi të krijojë një raport institucional nëpërmjet mjeteve që kemi ne në dispozicion, siç janë dëgjesat apo këmbimi i informacioneve zyrtare për të kuptuar se si mund të zgjidhet më mirë një situatë. Është shumë e rëndësishme që bashkëpunimi i Avokatit të Popullit me institucionet e tjera si në nivelin brenda apo jashtë vendit, të vijojë, në mënyrë që ne të kemi një hartë të plotë të të gjithë aktorëve që punojnë në këtë drejtim, një hartë të plotë të çështjeve, të cilat mund të tregojnë që ecin mirë dhe të atyre që konsiderohen problematike, sepse mbrojtja dhe garantimi i të drejtave dhe i lirive themelore të njeriut nuk është një çështje që arrihet dhe përfundon atje, por është një luftë e përditshme e kujtdo, sepse shumë shpejt një e drejtë e arritur mund të kthehet mbrapa nga veprime, të cilat mund të kalojnë nga vëmendja e atyre autoriteteve publike që e kanë për detyrë t'i garantojnë e t'i mbrojnë ato, ndaj është një sfidë e çdo shoqërie demokratike, ashtu si edhe e vendit tonë, aq më tepër që tashmë edhe në procesin e integritit në BE ne monitorohemi në këtë aspekt, në një sërë kapitujsh, të cilët, nëse i zërthejmë, bazë kanë të drejtat dhe liritë themelore të njeriut. Flasim për shumë nga të drejtat që kanë edhe aktet ndërkombëtare, ku unë përmenda më parë të drejtën e pronës, por është edhe e drejta për proces të rregullt ligjor, e drejta e jetës... (Bie gongu.) Duhet ta

përdor kohën në mënyrë efektive. Thënë këto, rekomandimet e Komisionit të Ligjeve janë përmbledhur dhe janë miratuar në një draftrezolutë, për të cilën, kolegë, ju ftoj të votoni pro. Sigurisht, ne jemi të hapur, nëse do të keni ndonjë propozim tjetër për rekomandim, i cili i shërben qëllimit final për të garantuar dhe për të mbrojtur të drejtat dhe liritë e njeriut në Shqipëri. Faleminderit!